

דף צא.

עין משפט א.ב.

אה"ע סימן קיא פעיף ב

ב. ג. כתובת בנין דיכרין קיימת רק אם לאחר שיקח בן זה כתובת אמו והשני כתובת אמו ישאר באמצע^ב דינר לחלק בשוה, שאז לא בטלה ירושה דאורייתא, אבל אם לא ישאר דינר, אין כתובת בנין דיכרין, משום שזה מבטל ירושה דאורייתא.

עין משפט ג.

אה"ע סימן קיא פעיף ה

ה. ה. אין היתומים יכולים לומר הרי אנו מעלים על נכסי אבינו יותר מדינר, כדי שיטלו כתובת אמן של בנין דיכרין, ואין שמין הנכסים אלא^ל בשעת מיתת אביהם.

עין משפט ד.

אה"ע סימן קיא פעיף ג

ג. ד. אם אין מותר דינר, אפי"מ^מ שמועמד ליפול ירושה מאבי אביהם בענין שיהיה מותר, לא חשיב כיש מותר, ואפי"מ מת אבי אביהם לפני שחלקו לאו כלום הוא, מכיון שבענין שיהיה שם דינר^ב בשעת מיתת אביהם.

עין משפט ה.

אה"ע סימן קיא פעיף יד

ד. יג. י"א דכתובת בנין דיכרין נוהגת רק במקרקעי אבל ממטלטלין

- כ. מגמ' ומשנה שם דדוקא דינר הוי מותר ולא פחות, ואין לתמוה דינר אחד לב' אחים ואותו דין לעשרה בנים. דכל מידת חכמים כך היא, כ"כ הח"מ.
- ל. ממשנה שם, וכתב הר"ן בפ' מי שמת דאם נמצא שאחד השדות אינה של אביהם, ואיגלאי מילתא שלא היה שם מותר דינר, בטלה כתובת בנין דיכרין.
- מ. ממשנה שם וטור ורא"ש.
- נ. ואם היה מותר בשעת מיתה ונתמעטו, זכה כבר בכתובת בנין דיכרין, אך אם נתמעטו עד כדי שאין לשניהם כתובת אמן לכל אחד, כל אחד הפסיד לפי חלקו שהיה לו בנכסים, כ"כ הח"מ.
- ס. רא"ש כתובות דף צ"א.

אינה נגבית, ומ"מ אם המותר דינר ממטלטלין הוי מותר. ע"י ו"א דכיום שכותבים בכתובה מטלטלין אגב קרקע, נגבית כתובת ב"ד אפי' ממטלטלין.

אה"ע סימן קיא סעיף ה
עיי' לעיל עין משפט ג

עין משפט ו.ז.

דף צא:

הו"מ סימן קיד סעיף ג.

עין משפט א.ב.

ג. אם רוצה הלוקח לסלק המלוה במעות הרשות בידו פ' וישאר לו הקרקע, ויחזור ויבקש מהמוכר מה שפרע למלוה בשבילו, ואם עשאה הלוח אפותיקי מפורש אינו יכול לסלקו הלוקח במעות ז'.

ד. קנה ב' שדות זו אחר זו כל אחת במנה, והחוב שהיה למלוה על הלוח היה מאתיים, וטרף ממנו במנה שדה שקנה ראשונה, וכשבא לטרוף השניה במנה הנשאר בחוב הביא לו מאתיים ואמר לו אם תרצה שדה ראשונה שגבית כבר בכל החוב דהיינו במאתיים, ואם לאו קח לך מאתיים והסתלק גם מהשדה הראשונה הדין עמו. ואם נתרצה המלוה וקיבלה במאתיים, אין הלוקח חוזר על המוכר וגובה ממנו אלא מאה ק'.

ע. והטור מהרמ"ה כתב דאף האידנא אינה נגבית ממטלטלין.

פ. כן משמע מכתובות צ"א ע"ב מעובדא דתרי אפדני.

והסמ"ע בס"ק ד' מחלק דקודם גמר השומא וההכרזה יכול לסלקו בדמי שיווי השדה, ואחר ההכרזה אינו יכול לסלקו רק בדמי כל חובו, ואחר ההחלטה תליא בפלוגתא בסי' ק"ג סעיף ט' אם שומא הדרא ללוקח, והעיקר שלעולם אין הלוקח יכול לסלק להמלוה רק בדמי כל חובו כ"כ הש"ך בס"ק א'. ועיי' בנתיבות אות ב' בחידושים.

צ. ממציא ט"ו ע"ב.

ק. והטעם כיון שאינו שוה אלא מנה, אף שהמלוה קיבלו ביותר, מ"מ אין זה באחריות השבח שקיבל עליו המוכר.

ואם נתן למלוה מאתיים במעות במקום השדה, אפי' לא היה אלא שדה אחת, גובה מהמוכר שהוא הלוח ג"כ מאתיים. נתיבות ס"ק ג' בחידושים.

הגה: י"א דאם ביה"ד עשו תחילה שומא והכרזה, שוב אין הלוקח יכול לסלקו, דשומא לא הדרא ללוקח.

הגה: וכל זה מייירי בלוקח אחד שלקח ב' שדות, אבל בשני לקוחות אין השני יכול לומר ש שיקבל שדה האחד יותר משויו או לסלקו במעות, שלאו בעל דברים דידיה הוא.

עין משפט ג.ד. חו"מ סימן קז סעיף ו

ג. ח. היה על אביהם חוב של מנה, ולא הניח לא קרקע ולא מטלטלין אלא קרקע שוה חמשים, ובא בע"ח וטרפה, ונתנו לו היורשים חמשים משלהם אפי' לא אמרו לו בשביל קרקע זו הם נותנים לו החמשים, אינו יכול לחזור ולטרפה מהם בגלל שארית חובו^ת. וה"ה שאין בעל חוב מאוחר ממנו יכול לטרפה^א דהוה ליה כמו שהגבו אותה לו בחובו וחזרו ולקחה היורשים ממנו שהיא כבר שלהם.

עין משפט ה. אה"ע סימן קה סעיף ז

ז. ט. ה"בן שמכר כתובת אמו ללוקח, כלומר דלצד שהוא יירש אותה הלוקח יעמוד במקומו, והתנה שאם אמו תערער בטל המקח ומתה אמו, ורוצה הוא לערער על המקח במקום אמו, אינו יכול לומר כן, דערעור של עצמו קיבל עליו.

ר. טור בשם רבינו יונה והרא"ש. ושומא והכרזה לאו דוקא אלא גם החלטה. סמ"ע ס"ק ד'.

ש. ר"ן בפ' מי שהיה נשוי. כתובות צ"א ע"ב.

ת. כ"כ הב"י מכתובות צ"א ע"ב, לדברי שאר המפרשים דדוקא כשהניח להם אביהם מטלטלין, ובלאו הכי אינו חוזר וטורף מהם, דכיון שלא השאיר להם אביהם מטלטלין אין עליהם מצוה לפרוע חוב אביהם.

א. ה"ה בהניח להם מטלטלין ואמרו בפירוש שנתנו המעות בעדם מיד זה שתופסם, שאין בע"ח המאוחר יכול להגבותם מטעם זה, וכ"כ הב"י בשם הר"ן והרא"ש. וכן כתב הרמב"ן והרשב"א מהירושלמי סמ"ע ס"ק י"ט. ועיין מה שכתב עליו הש"ך בס"ק ט'.

ב. שם בגמ' צ"א ע"ב. ועיין ברש"י ותוס' שם דזה לכאורה דומה למוכר דשלב"ע, וצ"ל דכאן אמר שדה זו שבירר ע"י המכר, ע"ש.